

Valgets lærdommer og kommunistenes oppgaver

Taler

Johan Strand Johansen

Dato

20 oktober 1949

Sted

Oslo

Omstendigheter

Tillitsmannsmøte i Oslo NKP

1 Kamerater!

Egentlig inneholder sentralstyrets opprop av 17. oktober hovedsaken av hva vi kan lære av valgene. Men jeg vil likevel knytte noen bemerkninger til det. Og jeg vil i denne tale ikke bare henvende meg til våre partikamerater i Oslo, men til kommunistene i hele landet.

Valgene brakte det resultat at vi fikk 100 000 stemmer over hele landet, derav 21 500 i Oslo, dvs. 1 % av partiets samlede stemmetall.

Eller nøyaktig i hele landet 101 666 st. mot 176 491 i 1945. I Oslo var de tilsvarende tall 21 535 mot 36 846 i 1945. Det betyr at mens vi i 1945 hadde 11,9 % av hele landets velgere, er prosenttallet i år 5,8. For Oslos -vedkommende er tallene i 1945 12,23 % mot 7,47 % i år.

Det borgerlige demokratis valgordning har dessuten sørget for at vi er blitt uten en eneste representant i Stortinget, mens f. eks. Bondepartiet, som har 15 000 stemmer mindre enn vårt parti, har 12 representanter, herav dog noen på felleslister.

Det er overordentlig viktig i denne forbindelse å minne om at det var sosialdemokratiets gruppe i Stortinget som hindret enhver forbedring av valgordningen, enda den sammen med de andre partier hadde forpliktet seg i de politiske partiers fellesprogram til å gjennomføre en rettferdigere valgordning i perioden 1945-49. Vi må få denne kjensgjerning fram til arbeiderne, til dem som har stemt på DNA og som hver dag framover vil få merke følgene både av den skjebnesvangre politikk DNA fører og av at det nettopp var dette parti som

hindret en rettferdig valgordning.

30

Enkelte kamerater legger ikke noe særlig brett på dette. Jeg tror imidlertid det er av overordentlig stor betydning. Her får arbeiderne, småkårsfolket og de demokratisk innstilte mennesker en anskuelighetsundervisning, gjennom egen erfaring, i en av formene for undertrykkelsen av arbeiderklassen og dens parti i det borgerlige demokrati. Det borgerlige demokrati betyr likevel altså ikke demokrati for alle. Kan de da i dette demokrati se sin samfunnsordning? Selvsagt ikke. Og hva er det for et arbeiderparti, som så skamløst sviker sitt program og sine løfter? Må de ikke allerede av denne grunn begynne å tvile på DNA som et demokratisk parti, enn si et sosialistisk parti? For i dette spørsmål var det jo bare arbeiderpartiet som stemte mot en rettferdigere valgordning. Og den ble hindret med den sosialdemokratiske presidents dobbeltstemme!

35

40

45

Selve valgutfallet vil også være en lærepenge for de hyperradikale innen vårt eget parti, som har utspreidt påstanden om at det er revnende likegyldig hvor mange mandater vi har i det borgerlige parlament. Det blir naturligvis på mange måter vanskeligere for vårt parti nå, når vi ikke har en eneste representant i Stortinget.

Det vil kanskje også oppstå strømninger av ultrarevolusjonær art som følge av valgutfallet. Kanskje vil der også oppstå andre tendenser, tendenser til motløshet.

50

Vi må være på vakt mot slikt.

For slike tendenser er ikke begrunnet i det virkelige liv. De kommer enten av manglende forståelse av den virkelige betydning av valgutfallet, eller de kommer av partifiendtlig virksomhet - utenfra som innenfra partiet.

55

Karakteristisk er den manglende jubel i våre fienders presse. Denne presse gir i stedet uttrykk for frykt for deres morgendag, ut fra den kjensgjerning at 100 000 velgere har sluttet opp om kommunismens fane ved valgene.

60

Således skriver «Verdens Gang»:

«Dette partis (dvs. Norges kommunistiske partis) betydning kan - som tidligere påpekt - ikke umiddelbart bedømmes på grunnlag av stemmetallet: en må ta dets spesielle karakter og metoder med i betraktningen. Dertil må en huske på at

65

disse 100 000 er den rest som er blitt igjen etter at partiet har røpet seg som et klart antidemokratisk og nasjonalt upålitelig parti (i borgerskapets oppfatning, S. J.). En må regne med at tilhengere som har latt sin holdning bestemme av en alminnelig venstre-radikal stemningsbølge og av uvitenhet om partiets sanne karakter, nå er skallet av (som medløpere og «upålitelige» er rensset ut i øststatene), slik at de 100 000 - iallfall stort sett -utgjør en konsolidert gruppe av mennesker som med åpne øyne godtar partiets ideologi og metoder.»

Og «Aftenposten» kommenterer vårt opprop på følgende måte:

«I et pompøst manifest, offentliggjort i kommunistbladet «Friheten» i går, taler kommunistpartiets sentralstyre om «klassefienden», dvs. «storborgerskapet og de høyresosialdemokratiske ledere». Det sies videre at: «hver 12. velger i hovedstaden har sluttet opp om kommunismen, om freden, den nasjonale uavhengighet og demokratiets sak». Manifestet slutter med følgende appell: «Heis den høyere, Lenins og Stalins fane. Under den skal vi seire!» - Om nå det skulle skje, -hvordan ville det i så fall gå med «den nasjonale uavhengighet»? Vi behøver strengt tatt ikke spørre, og vi trenger ikke svar. Vi vet hvordan det ville gå.» (Dvs. med borgerskapet og dets forståelse av den nasjonale uavhengighet - Atlanterhavspaktens og Marshallplanens avhengighetspolitikk. - S. J.)

Disse storkapitalens aviser har sikkert begrepet hovedsaken av valgutfallet.

Men vi skal også være oppmerksom på hva borgerskapets agenter innen arbeiderbevegelsen skriver. Således skriver «Arbeiderbladet»:

«Kominforms politikk har vakt den dypeste forstemthet blant de arbeidere som hittil har soknet til kommunistpartiet og som forbeholder seg å bruke sitt vett og sin forstand. Det var ikke på dette grunnlaget de var kommet til arbeiderbevegelsen, det var på de frihetsidealer og den samfunnssolidaritet som gikk som en rød tråd gjennom alt arbeid. Visstnok er det slik at Kommunistpartiet ennå ikke formelt står tilsluttet Kominform. Men det er av uvesentlig betydning, for partiet tar mot sine paroler fra det hold.

... Det ene folk etter det andre blir presset inn i en østblokk og berøvet sin frihet. En ny imperialisme er i ferd med å vokse fram. Partidiktaturet som alltid har en tendens til å utvikle seg til persondiktatur, har avløst det sovjetdemokrati

en slo inn på etter november-revolusjonen. Og dette system skal nå påtvinges andre folk!

110 . . . Derfor reagerer alle demokratisk innstilte og frihetselskende mennesker så kraftig og umiddelbart.»

115 Dette kunne ha vært skrevet av selveste Tito eller Trotski. Det er altså «Kominform», det er Sovjetunionen, det er folkedemokratiene som er skyld i at Norges kommunistiske parti mistet 70 000 stemmer ved valget. Alle vet at dette ikke er sant. Nettopp takket være De kommunistiske partiers informasjonsbyrås virksomhet, nettopp takket være Sovjetunionens fredspolitikk, nettopp takket være den sosialistiske oppbygging i de folkedemokratiske land, kunne Norges kommunistiske parti fylke 100 000 stemmer om sin politikk.

120 Hvorfor har så mange arbeidere, småbrukere, fiskere og andre som rettelig burde ha stemt med oss, stemt med DNA? Eller med Kristelig Folkeparti, eller la oss si med Venstre?

125 Jeg vet ikke om jeg er i stand til å svare utførlig på dette spørsmål. Selvsagt er der en del forhold som vi ikke hadde mulighet til å virke inn på i synderlig grad før valgene, og som vi heller ikke nå, øyeblikkelig, i dag kan endre - forhold som har bidratt til det resultat de nakne tall viser.

130 Utvilsomt er det slik at våre fiender har et mektig apparat mot oss -staten, penger, pressen, kringkastingen, misbrukt religiøs innstilling og tusener andre midler som står til deres rådighet.

135 Det forekommer meg å være klart, at det arbeidende folk i større eller mindre grad allerede er blitt oppmerksom på de kommende vanskelige tider, med prisstigning og trussel om nedsatt levestandard. Men flertallet av arbeiderne, småbrukerne og fiskerne har likevel ikke stemt med kommunistene, som har fortalt dem om dette, og forklart dem hvorfor det er slik. Flertallet av arbeiderne, småbrukerne og fiskerne har stemt med DNA for å unngå at Høyre skulle komme til makten. De har altså trodd at DNA er det beste parti for dem, 140 at det kan hjelpe dem gjennom Stortinget til å beholde sin levestandard og sine subsidier i den trange tid som kommer. De har ikke trodd hva kommunistene fortalte dem, at bare de selv, at de bare gjennom sin organiserte kraft kan oppnå det de ønsker å oppnå. Eller de er ennå ikke beredt til å gå denne vei. Alt dette forutsatt at de overhodet har kunnet ta stilling til det vi har sagt eller skrevet.

Men mangfoldige tusener har ikke kunnet det. Vi har overhodet ikke nådd fram til dem.

150 Nå er vi jo imidlertid overbevist om at det vil gå som vi har sagt. Da vil de som har stemt med DNA eller andre partier, og som rettelig burde ha stemt med oss, miste sine illusjoner og komme til oss. De vil altså vinne det at de mister sine illusjoner. Ja, men bare under bestemte forutsetninger. Automatisk, av seg selv vil dette aldri inntreffe. At det overhodet skal inntreffe, avhenger av oss, av Norges kommunistiske parti.

155 Vi hadde 176 000 stemmer ved valgene i 1945. Nå hadde vi 40 % mindre, dvs. 100 000 stemmer. Vi har altså gått absolutt tilbake. Dessuten har vi også gått relativt tilbake, idet der nå stemte flere velgere enn sist.

160 Hvorfor? Naturligvis var ikke alle som stemte med oss i 1945 grunnfestet nok - ikke alle var kommunister, selvsagt, for vårt partis medlemstall er langt mindre. Men hvorfor festet vi dem ikke sterkere til oss i de årene som er gått siden valget i 1945?

165 Når folket avgir sin stemme, foretar det også samtidig en viss politisk kartlegning av seg selv. Vi kan av stemmene se hvor, på hvilket sted, blant hvilke befolkningslag vi er sterke, og hvor vi er svake. En utmerket kartlegning, og et utmerket utgangspunkt (jeg vet at enkelte kamerater er fulle av forakt for å bruke et valg i et borgerlig samfunn, et borgerlig demokrati, altså et borgerlig diktatur, som utgangspunkt for noe som helst, men mer om det siden) - altså jeg mener at vi således har et utmerket utgangspunkt for hvor partiet skal arbeide. Særlig måtte det da være av betydning for et parti som gikk ut av illegaliteten og inn i legaliteten å få en slik politisk kartlegning av folket selv. Men meg bekjent har vi i alle disse fire år aldri beskjeftiget oss med studiet av dette kartet, bortsett fra nå like foran valget i enkelte distrikter.

175 Ved dette valg ser vi noe mer av denne kartlegningen. Vi ser hvor vi er gått sterkest tilbake, og hvor vi er gått relativt mindre tilbake. Vi ser også hvor vi er gått fram. For vi har slike steder også.

180 Et slikt studium vil etter min mening være nyttig for partiets ledelse å foreta. Om det var mulig å få kartlagt hvert enkelt stemmested her i Oslo på samme vis, ville det sikkert også ha sin betydning.

Vi kan i landsmålestokk lese av kartet at vi har gått tilbake 60 % i Vestfoldbyene, 62 % i Stavanger, 59 % i Bergen, 70 % i Drammen, 41 % i Oslo osv. Denne tilbakegangen - av forskjellig omfang - gir oss et bilde av hvordan partiet har arbeidet på de forskjellige steder. Og en ting synes sikkert: der hvor det annet sentrum har hatt hell med seg i kampen mot partiets enhet, i kampen mot partiets riktige politikk - riktig i betydningen i hovedsaken - der hvor det istedenfor partiets enhet er lykket det annet sentrum å skape fraksjoner og fraksjonsstrid, der hvor det har lykket det annet sentrum å erstatte partiets riktige politikk med sin falske, høyreopportunistiske, trotskistiske, partifiendtlige politikk - der har vi gått sterkest tilbake.

Og for hele landets vedkommende gjelder det at det annet sentrums partifiendtlige virksomhet har hindret partiet i å nå fram med sin politikk til massene. Det - det annet sentrum - har hindret partiet i å vinne den nødvendige tillit blant massene.

Som kjent ble det foran partiets siste landsmøte klart at det besto to sentra i partiet, dvs. at der utenom det sentralstyre som partiet hadde valgt seg på det første ordinære landsmøte etter krigen, besto et annet sentralstyre som ikke var valgt av noen parti-instans og som bekjempet det av landsmøtet valgte sentralstyre.

Føreren for det annet sentrum var Peder Furubotn. På partiets siste landsmøte ble det annet sentrum og dets partifiendtlige virksomhet fordømt av representantene for den kommunistiske verdensbevegelse. Furubotn ble bl. a. av kamerat Ackermann avslørt som høyreopportunist i bondespørsmålet.

På landsmøtet kunne imidlertid dette sentrum oppnå flertall ved valgene til landsstyremøtet, og på landsstyremøtet sikret det seg flertall i sentralkomiteen. Redaksjonen av partiets sentralorgan «Friheten» våget det annet sentrum dog ikke å besette, til tross for at kamerat Jørgen Vogt på landsmøtet ble kastet som medlem av landsstyret til fordel for Laila Røhne. Bevisst har dette partifiendtlige sentrum - allerede lenge før det første ordinære landsmøte lagt an på å besette alle ledende posisjoner i partiet og endog sette sine folk inn over alt i det tekniske apparat.

Jeg sier bevisst. Med det sikter jeg ikke til de unge partimedlemmer som er blitt

ført vill, heller ikke til de småborgerlige elementer i partiet som så å si danner
225 den sosiale basis innen partiet for det annet sentrum, og hvis talegaver vi gjorde
oss bekjent med under den såkalte partidiskusjon og på partiets siste landsmøte.
Men jeg sikter til de ganske få som utgjør det egentlige annet sentrum. Det har
lagt an på å trenge ut de eldre, erfarne, men riktig nok ofte teoretisk svake kadrer
- for såvidt de ikke var falt i krigen mot den tyske fascisme og dens Gestapo - og
230 erstatte dem med nye folk, som var villige til å følge det annet sentrum i tykt og
tynt. Således er partiets forlag kommet i hendene på det annet sentrum. Etter
hvert har forlaget utviklet seg til å bli et forlag for Furubotns skrifter - det er blitt
dets vesentlige oppgave. Partiets sentrale tidsskrift «Vår Vei» kom på et tidlig
tidspunkt i hendene på det annet sentrum. Under dekke av å ville høyne det
235 ideologiske nivå i partiet, tilrev det annet sentrum seg studie- eller
opplysningsvirksomheten. De kurser som ble satt i gang var kamuflerte
fraksjons-instruksjonskurser til utdanning av folk for å bekjempe partiet, især
dets sentralorgan «Friheten» og de kamerater partiet satte inn på Stortinget.
Ungdomsforbundets sentralstyre, ungdomsforbundets leirer osv. har også vært
240 misbrukt til samme formål.

Det er klart at dette har lammet partiets slagkraft. Sentralstyret er blitt paralyisert
gjennom endeløse og resultatløse diskusjoner. Karakteristisk er at det tok
måneder å få til en resolusjon som skulle oppsummere landsmøtets resultater -
245 en resolusjon som gir avkall på det bolsjevikiske prinsipp om kritikk og
selvkritikk! Distriktsstyrene er blitt lammet, partiorganisasjonene svekket.

Jeg antyder at det annet sentrum har eksistert lenge før det ble klart for partiets
medlemmer. I virkeligheten har det eksistert hele tiden etter krigen. Under
250 krigen hadde det tilrevet seg all makt i partiet - etter krigen søkte det å fortsette
kommandometoden og oppnevningismetoden istedenfor å bygge opp partiet på
prinsippet om den demokratiske sentralisme.

Jeg ser at partikameratene i Oslo innbys til å studere partiets politikk under
255 krigen ved siden av Furubotns nye skrift «Norge skal leve og ha en framtid som
nasjon». Skjønt mer nærliggende oppgaver vel trenger sin løsning, er det mulig
det virkelig er nødvendig å studere partiets politikk under krigen. Men fra en litt
annen synsvinkel enn innbyderne vil legge an. Det karakteristiske ved partiets
krigspolitikk er nemlig klassekampens fullstendige avblåsning og overgang på en
260 nasjonalistisk linje. Partiets interesser ble underordnet nasjonens interesser, som
det heter. Partiet kjente dengang bare gode nordmenn.

Jeg var som dere vet, på det polske arbeiderpartis enhetskongress i Warszawa.

265 Der ble det berettet at der også i Polen under krigen hadde vært dem som hevdet at først måtte det tyske maktapparat knuses og tyskerne feies ut av landet, før en kunne ta fatt på å løse de sosiale spørsmål. Sentralstyrets flertall stilte seg på det standpunkt, at dette måtte skje samtidig, dvs. at samtidig som kampen ble ført mot den tyske fascisme, måtte kampen føres mot de polske undertrykkende
270 klasser, storborgerskapet og storgodseierne. Arbeiderklassen måtte med andre ord bli føreren. Som kjent førte den polske sentralkomite denne kamp fram til seier.

Hvor kommer det sosiale moment, den sosiale kampen, altså klassekampen,
275 fram i partiets krigspolitikk? De omhyggelig utsorterte dokumenter som finnes i boka «Partiets krigspolitikk» lar oss ikke øyne dette moment, denne kamp.

Det er klart at dette måtte ha virkning på partiets arbeid, dets politikk etter krigen. Det er klart at også dette er en medvirkende årsak til de negative sider ved
280 resultatene av siste Stortingsvalg.

Det hevdes at hetsen mot kommunistene i samband med hendingene i Tsjekkoslovakia har virket veldig inn på valgresultatet. Men hvordan er partiet blitt satt i stand til å slå en slik hets tilbake? Hvordan har vi propagert og agitert
285 for sosialismen? Slett, kamerater, overordentlig slett. Under krigen ble Sovjetunionen vår allierte, og først og fremst ble den propagert som vår allierte mot tyskerne. Sovjetunionens karakter som sosialistisk stat, den røde armé som en sosialistisk armé, ble trengt i bakgrunnen. Etter krigen - har vi da energisk propagert det sosialistiske systems overlegenhet over det kapitalistiske med
290 tilstrekkelig faktiske oppgaver over hvorfor Den røde arme kunne gjøre slike underverker i krigens dager? Har vi tilstrekkelig påvist resultatene av sosialismen i Sovjetunionen på alle samfunnets områder? Nei, kamerater, det har vi ikke gjort. Har vi tilstrekkelig bevist, ja har vi egentlig overbevist våre egne medlemmer om at proletariats diktatur, sovjetdemokratiet, er det sanneste, det
295 høyeste demokrati som verden noensinne har kunnet oppvise? Nei, tvert i mot har der vært en tendens til - hvor vi overhodet har behandlet proletariatet diktatur - ensidig å framheve dets voldelige, undertrykkende side. Men proletariatets diktatur har flere sider. Nettopp det virkeliggjør demokratiet for folkets masser, utløser massenes skapertrang og gir individet høve til en rik,
300 individuell utvikling.

Det annet sentrum har i virkeligheten bidratt til å så tvil om dette i vårt eget partis rekke. Ingen fraser om kjærlighet til det russiske folk à la Furbotns siste stilistiske utgydelser kan skjule denne kjensgjerning. Her er et av bevisene. La oss høre av en bok som er utgitt på vårt forlag, hva der venter menneskene, hva der venter individene, når proletariatet tar makten. Her leser vi med stadig stigende undring hva der vil vente dem når vi får makten.

310 La oss høre:

«Til syvende og sist blir det ideene kampen kommer til å stå om, ikke de tilfeldige maktkonstellasjoner som kommer til å danne seg i tiden etter fredsslutningen. Menneskene, folkene kommer til å spørre seg selv: Hva er det vi har lidd for i alle disse år? Vel ikke for at de og de enkelte personer eller den og den gruppe skulle komme til makten etterpå og påføre oss nye savn og lidelser. Det var vel en idé vi kjempet for. Og ideene vil være der og bli det halmstrå menneskene griper til i sin fortvilelse. Noen vil da søke til religionen, andre til sosialismen. Begge grupper ut fra trangen til å knytte sin skjebne til noe som er større og utenfor dem selv, som de kan gå opp i og gi hele sin sjel.

Men ikke bare derfor, men også fordi den nye tid vil skape et samfunnsgrunnlag som gjør det mulig for disse idéer å realiseres.

325 Hittil har det ikke vært mulig, fordi samfunnsgrunnlaget, den privatkapitalistiske produksjonsordning og alt det som følger med den, konkurranse, utbytting og dobbeltmoral, har stått hindrende i veien både for kristendommens og sosialismens utbredelse, begge bevegelser er blitt sekter som hver for seg, isolerte, har ført til at begge har måttet gi kjøp og tilpasset seg, slik at de har fjernet seg fra den opprinnelige og umiddelbare lære. Det er sosialismen og kristendommen som har talt farge av kapitalismen, og ikke omvendt. Men i og med at kapitalismen som produksjonsgrunnlag for samfunnet går under, skapes forutsetningene for en ny læres utbredelse, en lære som er i pakt med framtiden og som fullt ut realiserer de idéene som hører framtiden til og som har kjempet seg igjennom det kaos vi nå opplever. Det er all grunn til å tro at denne nye lære vil bygge på sosialismens og kristendommens idealer.

Men det vil ta tid. Ennå er det maktens idé som er den sterkeste. Etter at

kapitalismen er slått ut, vil vi få kampen mot hierarkiet. Hierarkiet er nemlig den Belsebub som har drevet djevelen ut. Og det ser ut til å ha vært nødvendig, skjønt Belsebub som kjent ikke kan drive noen djevel ut. Det blir bare en ny djevel. Kapitalismen og dens hierarki har måttet bekjempes med idéen om proletariats diktatur som har holdt seg levende på tross av de fleste arbeiderpartiers vaklende holdning overfor kapitalismen i tiden umiddelbart før den siste krig. Men proletariats virkelige diktatur står også i fare for å strande på det hierarki som det selv utvikler. Konfliktene er allerede i full gang før den tid, og disse overflatebegivenheter som samarbeidet med borgerskapet etc. hadde da ikke den betydning vi er tilbøyelig til å tillegge dem. Den økonomiske makt som var sentralisert i samfunnet ved den private eiendomsrett til produksjonsmidlene måtte oppheves og erstattes av den politiske som den sosialistiske bevegelse utvikler i samfunnet. Derved får en en ny maktkonstellasjon, som etterhånden kan føre til like mange misbruk overfor de enkelte individer i samfunnet som den økonomiske makt under kapitalismen gjorde. Kampen mot makten har for så vidt foregått hele tiden, mest i form av spredte feider mot maktmisbruk innenfor enkelte enheter. Men det har aldri vært noen organisert massebevegelse mot makten som sådan. Ethvert maktmisbruk i det skjulte har hver enkelt måttet kjempe mol alene, og kampen har som regel resultert i et foraktelig nederlag for offeret.»

Denne brosjyren er forfattet av en viss Johanne Reutz og er utgitt på vårt forlag, Oslo 1946. Den bærer tittelen: «Sosialisme. Moral og religion».

Men hva er dette, kamerater? Det er vaskeekte trotskisme. Del er Trotskis kontrarevolusjonære «teori» om termidor. Det er Trotskis påstand om «apparatets diktatur». Og denne boka er full av slike påstander. Under dekke av å ville behandle et sikkert meget interessant problem: Religion, moral og sosialisme, er her levert det kontrarevolusjonære, trotskistiske våpenarsenal mot kommunismen.

Hvem, vil dere spørre, har ansvaret for slikt? Ansvaret bærer i første rekke Peder Furubotn. Det var han som tvang den igjennom. Den 21.3.1946 skrev jeg til sentralstyret om dette og forlangte at boka skulle bli forbudt. Den ble det. Tusener av kroner som arbeiderne i dette land hadde samlet inn til kamp for kommunismen gikk tapt på dette trotskistiske makkverk. Og det verste - gjennom partiets litteraturkommisjonærer ble denne trotskistiske gift spredt i partiets rekker, og utover dem til våre sympatiserende.

Furubotn var ikke selv tilstede, da vi forbød boka. Men da han kom tilbake, var han fortørnet. For saken var, sa han, at den skulle brukes til å høyne det ideologiske nivå! Hensikten var at der skulle skrives en kritikk av den, og så skulle partiets medlemmer så fritt kunne velge mellom kommunismen og
 385 trotskismen. Han som skulle skrive kritikken, ble på partiets første ordinære landsmøte av Arvid Hansen framstilt som trotskist. Er det nødvendig å tilføye at Arvid Hansen hadde vært konsulent av den trotskistiske boka og et framtreddende medlem av det annet sentrum? Et foraktelig spill, kamerater, ikke sant, kamerat Ingeborg Bakken?

Som dere vet, kamerater, har vårt parti etter krigen fått en betydelig tilvekst av intellektuelle. Det er naturligvis meget gledelig. Men ikke alle intellektuelle har ennå forstått hva det kommunistiske parti er, og hvilke oppgaver nettopp de kan løse til fordel for kommunismen.

Noen av disse intellektuelle, og især slike som så å si ennå igår studerte ved universitetet eller høyskolen for pappas penger, føler seg særlig kallet til å belære arbeiderne om hvordan de skal føre sin klassekamp, enda de selv ikke har høstet den ringeste erfaring i denne kamp.

Det ville være bra om de tilegnet seg en bolsjevikisk egenskap som heter beskjedenheter. Men de kan tale, de kan sitere Marx, Engels, Lenin og Stalin. De har så å si monopol på slikt, da vi jo nesten helt mangler marxistisk litteratur på vårt eget språk. De kan også av og til anbringe sitatene på de riktige steder. Men
 405 ofte blir sitatet en fordreining av våre læreres mening. Ta f. eks. følgende hentet fra en artikkel av kameratene Einar Berg og Andreas Kelen i «Vår Vei» nr. 1-2 for 1949. De angriper her den gamle sentralkomite for dens resolusjonsutkast til landsmøtet:

«Utgangspunktet (for vurderingen av situasjonen, artikkelforfatterens bemerkn.) etter frigjøringa var at et flertall av folket ga sin stemme for en politikk som skulle føre framover mot et sosialistisk Norge.»

Altså et valgresultat som utgangspunkt for en viktig politisk vurdering av situasjonen i hele samfunnet. Er dette annet enn reformisme av klareste vann? En kan virkelig føle seg fristet til å ta fram en god gammel uttalelse av Engels igjen, nemlig:

420 «Stemmeretten er en gradmåler for arbeiderklassens modenhet. Mer kan den aldri være, og kommer heller aldri til å bli det i den nåværende staten.»

Jo, kjære forfattere, dette er noe ganske annet enn reformisme av klareste vann. Når vi skal undersøke hvor langt det er igjen til der i vannet foregår et omslag fra
425 kvantitet til kvalitet, f. eks. hvor langt det er igjen til vannet slår over i damp, bruker vi en gradmåler. Sentralkomiteén ville måle en slik prosess i det norske samfunn.

Den brukte en gradmåler. Den brukte valgresultatene fra 1945. Nettopp den
430 gradmåler som Friedrich Engels taler om. Det er mulig at det slett ikke betydde noe for Berg og Kelen at vårt parti ved valgene i 1945 oppnådde over 170 000 stemmer, det største antall stemmer vårt parti noen gang har oppnådd. Men for arbeiderne i vårt parti betydde det meget. Det viste at der var 170 000 mennesker i vårt land som hadde nådd den modenhet eller bevissthetsgrad at de
435 ved sin stemmegivning erklærte seg beredt til å kjempe for sosialismens seier. Men også mange, mange tusener, som trodde at DNA var et sosialistisk parti og stemte på det, erklærte seg dermed beredt til å kjempe for sosialismen. Naturligvis var det en mangel ved deres bevissthet, en gradsmangel så å si, at de ennå ikke var seg bevisst at DNA ikke er noe sosialistisk parti. Men de erklærte
440 da i hvert fall at de ønsket sosialismen, altså ønsket å nå det mål vi kjemper for. Som bekjent oppnådde DNA og NKP over halvparten av samtlige avgitte stemmer. At dette stemmetall viser at de ønsket en politikk som skulle føre framover mot et sosialistisk Norge, er ikke tvilsomt.

445 Naturligvis er det Engels og den gamle sentralkomiteé, hvis flertall som besto av arbeidere, som har rett, og ikke de høyskoleutdannede kritikere Berg og Kelen.

Mens vi snakker om bevissthet. Den har som vi vet forskjellige grader. Derfor sier vi at det kommunistiske partis medlemmer er de mest bevisste. Der finnes
450 altså proletarer som er mindre bevisste, men de har da en viss grad av bevissthet, f. eks. de som sympatiserer med oss, og som stemmer på partiet ved et valg. Som den mest primitive grad av bevissthet pleier vi kommunister å betrakte den bevissthet som får en arbeider til å slutte seg til fagorganisasjonen for sammen med de andre klassekamerater organisert, disiplinert å kjempe for sine
455 økonomiske interesser. Men er det da ikke merkelig, at der fra arbeiderelementer innen vårt sentrale tekniske apparat krevdes atskillig energi for å få politiske

medarbeidere i det sentrale apparat, folk som ynder å kalle seg yrkesrevolusjonære, til å gå inn i fagorganisasjonen? Ikke nettopp for å forsvare sine økonomiske interesser overfor sin umiddelbare arbeidsgiver, det kommunistiske parti, men for å arbeide der for å gjøre de mer primitivt bevisste mer bevisste? Synes ikke du det er rart, forlagssjef Tom Rønnow?

La oss vende tilbake til ingeniør Einar Berg. Som dere kanskje vet, var han på partiets landsmøte en av de ivrigste forfekttere av det annet sentrum. Han tordnet mot den «opportunistiske» stortingsgruppe - det var han som formulerte påstanden om at Jørgen Vogt er «hovedbæreren av opportunismen» innen vårt parti. Som dere videre vet, skulle Studentersamfunnet her i byen ha et møte i forbindelse med stortingsvalget. Også vårt parti ble innbudt til å legge fram sitt syn. Det ble bestemt at ingeniør Einar Berg skulle gjøre dette. Det ble offentliggjort i hele pressen. Men et par dager før møtet meldte vår ingeniør partiet kort og godt at han ikke kom til å møte. Kort og godt. Partiet ble stilt i en knipe. Det var vanskelig å få erstatning. Det sentrale apparat foreslo at jeg skulle avlyse noen arbeidermøter og isteden gå inn for Berg. Naturligvis kunne jeg ikke det. Arbeiderne først, så studentene. Jeg sa, vi har da nok intellektuelle til å gjøre dette, vi har både doktorer og kandidater og studenter. Svaret ble: de føler seg politisk usikre. De kan ikke. Det ble til at en arbeidergutt fra NKU måtte ta jobben. Han gjorde det etter referatene å dømme godt - naturligvis.

Men hvorfor er våre intellektuelle størrelser plutselig blitt så politisk usikre? Før har de da ikke latt seg merke med det?

Således har vi f. eks. et fremtredende medlem av det annet sentrum, dr. philosophiae Svale Solheim. Som dere vet, var han inntil siste landsmøte medlem av sentralstyret. For det meste glimret han med sitt fravær. Det ideologiske nivå der var ikke høyt nok for ham. Flertallet av sentralkomiteén besto nemlig av arbeidere. Men møtte han ikke i sentralstyret, var han desto ivrigere til å delta i det annet sentrums kurser. Her var han - og er han vel - en av hovedmennene i kampen mot partiets enhet. Her er f. eks. en av hans påstander, først trykt i «Friheten» den 13.9.1948 og senere gjengitt i «Vår Vei» nr. 7 for sept. 1948, og det tyder jo på at redaksjonen for vårt teoretiske tidsskrift tillegger denne påstand en særlig betydning:

«Avsløringen av «nøytralitetspolitikken» er ikke mindre viktig i dag, Den er det

beste middel til å kunne bekjempe de farlige illusjoner som den dag i dag hemmer utviklingen av en riktig kommunistisk praksis, illusjoner som knytter seg til begrepet «nøytralitet» og til slagord som «samarbeid i FN», «vi skal
500 holde oss utenfor alle blokkdannelser», «bygge bro mellom øst og vest» osv., illusjoner som gjør vår bevegelse til et haleheng til reaksjonen og fører til forræderi mot sosialismen.»

Altså, kamerater, «slagord!» som «samarbeid i FN», «vi skal holde oss utenfor
505 alle blokkdannelser» - gjør vår bevegelse til et haleheng til reaksjonen og fører til forræderi mot sosialismen. Harde ord. Men som dere vet, ervervet Svale Solheim sin dokortittel på studiet av overtro i Norge, studier av nisser og annet skrømt. Det er derfor naturlig at han må dra drabelig til felts mot den slags overtro som «samarbeid i FN». Men saken er den, at partiets stortingsgruppe gjentatte
510 ganger har pekt på nødvendigheten av samarbeid i FN på basis av FN's charter, med respekt for prinsippet om nasjonenes like rett og selvbestemmelsesrett osv. Sist gjorde vi det i vårt forslag mot Atlanterhavspakten, etterat sentralkomiteen enstemmig hadde vedtatt gruppas forslag. Vi i stortingsgruppa og også den nåværende sentralkomité er altså et haleheng til reaksjonen og vårt standpunkt
515 fører til forræderi mot sosialismen. Er det da merkelig at Svale Solheim istedenfor å kjempe sammen med oss andre under valgkampen, foretrakk å snakke i et ungdomslag om stillingen i China?

Nå, dette med at stortingsgruppa er reaksjonens haleheng fikk enda være. Men
520 ikke rettere enn jeg vet, erklærte Stalin med adresse til Vestmaktene:

«Når vi kunne samarbeide under krigen, hvorfor skulle vi da ikke kunne samarbeide under freden?»

525 Og Vysjinski sa i Paris:

«Vi lengter etter å samarbeide med dere!»

Stalin og Vysjinski er altså reaksjonens haleheng. Deres politikk fører til
530 forræderi mot sosialismen. Kjære dr. philosophiae: Du må være tilhenger av en helt annen filosofi enn den marxistiske!

Som dere vet, kamerater, har spørsmålet om forsvar av landets selvstendighet og frihet, av landets suverenitet, spilt en vesentlig rolle ved dette valg.

Oppgaven for partiet besto bl. a. gjennom foredrag og artikler, gjennom vår presse å gjøre det klart for massene at dette spørsmål har direkte betydning for deres daglige liv. Vår oppgave besto i å vise at borgerskapets og
540 sosialdemokratiets oppgivelse av landets suverenitet allerede i dag har de tyngste følger for det norske folk. Jeg tror vi her har gjort noen framskritt under valgkampen. Vi må fortsette med det, gjøre spørsmålet enda mer forståelig for massene, mobilisere dem til kamp for landets suverenitet, idet vi påviser dette spørsmåls uløselige sammenheng med massenes daglige kamp for sine interesser.
545 Vi må ta dette spørsmål ned fra dets høye stade og føre det ned i folket på en forståelig, riktig, en marxistisk måte.

La oss høre hvordan det annet sentrum stiller dette spørsmål. Furubotn skriver i sin brosjyre «Kampen for Norges suverenitet» s. 22 følgende:

550 «Spørsmålet om Norges suverenitet inntar en særstilling i vårt lands historie sammenliknet med den plass suverenitetsspørsmålet inntar i historien i mange andre land. En må av dette trekke den slutning at dette trekk i nasjonens liv forplikter oss nordmenn i særlig grad til å bringe alle interessedspørsmål i
555 politikken i samsvar med grunnlaget for nasjonens og folkets liv: Norges suverenitet.

Det norske folk står derfor i virkeligheten overfor spørsmålet om å gjøre suvereniteten til det spørsmål som danner selve utgangspunktet for all politikk
560 Norge. Slik har vår historie stilt spørsmålet.»

Jeg vil ikke her gå nærmere inn på den feilaktige påstand at suverenitetsspørsmålet inntar en særstilling i vårt lands historie sammenliknet med andre lands.

565 Jeg vil her ta for meg påstanden om at «dette trekk i nasjonens liv forplikter oss nordmenn i særlig (!) grad til å bringe alle interessedspørsmål i politikken i samsvar med det Furubotn kaller «grunnlaget for nasjonens og folkets liv: Norges suverenitet». Og: «Det norske folk står derfor i virkeligheten overfor
570 spørsmålet om å gjøre suvereniteten til det spørsmål som danner selve utgangspunktet for all politikk i Norge».

Alle interessedspørsmål i politikken har vi nordmenn i særlig grad plikt til å

575 bringe i samsvar med spørsmålet om landets suverenitet. Denne særlige plikt skal altså skyldes vår særegne historie. Denne særlige plikt gjelder øyensynlig ikke f. eks. for danskene eller svenskene, eller polakkene eller franskmennene, dermed naturligvis heller ikke for de svenske, danske, polske eller franske kommunister. Men for oss norske kommunister, for det norske høyre, venstre, bondepartiet og
580 DNA er det i særlig grad en plikt å bringe alle interessedørmål i samsvar med «grunnlaget for nasjonens liv: Norges suverenitet». Det er en særlig plikt for de norske arbeidere, de norske kapitalister, for det norske proletariat og det norske bourgeoisie å bringe alle sine interessedørmål inn under spørsmålet om Norges suverenitet. - Selve utgangspunktet for all - proletariatets og borgerskapets, de
585 undertryktes og undertrykkernes - politikk må være suverenitetsspørsmålet! Er det noen tvil, kamerater? Dette er borgerlig nasjonalisme. Dette er oppgivelse av klassekampen. Dette er det som har ført Tito og hans klikk til å bryte med fredens og demokratiets leir og som har brakt dem inn i imperialismens og krigens leir.

590 Utgangspunktet for det proletariske parti, for arbeiderklassens partis politikk er kampen for sosialismens seier. Alle andre spørsmål er underordnet dette -også kampen for landets suverenitet. Furubotns feiltakelse i dette spørsmål er årsaken til at det sosiale moment ble borte i krigspolitikken. Den er også årsaken til hans
595 høyreopportunistiske feil i bondespørsmålet.

«Vel sant - min forkunnskap er ikke grundig, og historiens indre mekanikk underfundig: men pytt, hvor utgangspunktet er galest
600 blir titt resultatet originalest»,

sier Ibsen i Peer Gynt.

Og hva blir så resultatet i Furubotns brosjyre?

605

La oss høre:

«Alle gode nordmenn som gjorde en innsats under krigen, har i en eller annen form fått sin nasjonalbelønning. Noen materielt, andre i ord. Landets
610 statsminister har som kjent fått ærespensjon og Norges Konge får kongeskip. Min nasjonalbelønning er heller ikke ubetydelig: agent for Gestapo og Hitler, agent for Stalin og Moskva, angiver overfor mine landsmenn, forstyrrede

615 nerver, blitt gal, underslag under krigen, underslag etter krigen, mottatt penger av nazister, unasjonal holdning, femtekolonne.»

620 Furubotn har øyensynlig ventet seg noe av det norske borgerskap. Hvorfor? Fordi han som nordmann fant det som sin særlige plikt å bringe arbeiderklassen og dens partis alle interessed spørsmål i samsvar med spørsmålet om Norges suverenitet?

Synd at den sosialdemokratiske regjering Nygaardsvold og H. M. Kongen ikke har forstått å verdsette dette med f.eks. St. Olav orden!

625 Men det proletariske parti som trodde han hadde ledet det riktig, ga ham sin belønning. Proletariatets parti gjorde ham til sin generalsekretær, den største ære som kan bli en kommunist til del. Men Furubotn foraktet det proletariske parti og dets belønning så sterkt at han forlot sin post, konstituerte sitt annet sentrum og tok kampen opp mot det kommunistiske partis disiplin og enhet.

630 Og han har fortsatt kampen til det siste. Han fortsetter den framleis. Han har misbrukt sin makt over flertallet i den nåværende sentralkomite, han har misbrukt sitt herredømme over partiets forlag og partiets tidsskrift til å utgi et nytt kampskrift mot partiet midt under valgkampen. Han har misbrukt sin
635 innflytelse over to medlemmer av sentralkomitéen til å fuske inn i valgprogrammet sin borgerlige nasjonalisme. Jeg sikter til følgende to avsnitt i valgprogrammet:

640 «Vil dere - norske kvinner og menn! - sammen med lederne for Atlanterhavspaktens partier, lederne for Høyre, Venstre, DNA, Bondepartiet og Kristelig Folkeparti, kjempe for den amerikanske imperialismes Marshall-politikk, Atlanterhavspaktens politikk, Churchills Europarådspolitik - en politikk som vil føre til en nasjonal og sosial katastrofe for det norske folk?

645 Eller vil dere sammen med kommunistene erkjenne hele alvoret ved situasjonen, slutte opp om den store fredsfront av alle nasjonalsinnete mennesker, underordne partiinteressene under nasjonens sak og kjempe i fellesskap for vårt folks livsinteresser, nasjonale uavhengighet og fred?»

650 Disse avsnitt er ikke behandlet i sentralkomitéen. De er satt inn der av to av sentralkomitéens medlemmer uten de andre sentralkomitémedlemmers vitende

og vilje.

655 Disse setninger inneholder to farlige ting.

For det første: Spørsmålet har aldri stått slik at de som stemmer med de andre partier vil kjempe for den amerikanske imperialismes politikk. Da ville jo valgene ha vist at det bare er de 100 000 som vil kjempe for freden, for
660 sosialismen. Alle andre ville da være våre fiender. Det er naturligvis ikke slik. Endog mange som har erklært at de er mot A-pakten, har stemt med DNA.

Sentralstyret har derfor også i sitt opprop i «Friheten» mandag den 17. oktober pålagt partiet følgende:

665 «Bygg ut forbindelsen med de hundretusener arbeidere, småbønder, fiskere og fredselskende mennesker som har stemt med de andre partier.»

For det andre: Også det kommunistiske parti er et parti, det er arbeiderklassens parti. Dette parti underordner ikke sine interesser nasjonens sak. Det
670 underordner sine interesser vårt strategiske mål: sosialismens seier. - Sosialismens seier kan bare nås gjennom bitre klassekamper. Også rederne, bankkapitalistene, industriherrene, godseierne er en del av nasjonen. Vi kjemper for landets suverenitet ved å bekjempe dem. Når vi har styrtet dem, vil vi konstituere oss
675 som nasjon.

For dem som har smuglet inn disse farlige setninger i programmet var det øyensynlig meget om å gjøre å få dem med. Furubotn har således skrevet en hel brosjyre bygget på disse «teser». «Vårt Arbeid» under Ingeborg Bakkens
680 redaksjon har tatt nettopp disse tesene som hovedsaken ved valgkampen og anbragt dem som innledning til praktiske anvisninger for valgarbeidet. Der er gitt ut et eget flyveblad med disse «teser». Enkelte kamerater holdt ikke et eneste valgforedrag uten å sitere nettopp disse teser. De er nemlig noen av hjørnesteinene i det annet sentrums «ideologiske» bygg. Partiet må rydde disse
685 hjørnesteinene vekk!

I sitt siste kampskrift «Norge skal leve og ha en framtid som nasjon» skriver Peder Furubotn bl. a.:

690 «Norge, vårt fedreland og vårt folk, er i største fare.»

I en artikkel av Fred Oelssner, «Arbeiderklasse og nasjon», behandles nettopp dette spørsmål. Der kan en lese:

695

«Proletariatets stilling til nasjonen ble av Marx og Engels i Det kommunistiske manifest kjennetegnet med de ofte siterte og oftest uriktig forståtte setninger:

«Arbeiderne har intet fedreland. Man kan ikke ta fra dem noe de ikke har.

700

Forsåvidt som proletariatet først må erobre det politiske herredømme, løfte seg opp til nasjonal klasse, konstituere seg selv som nasjon, er det ennå nasjonalt, om slett ikke i samme forstand som bourgeoisiet.»

De to første setninger i dette sitatet fastslår den enkle kjensgjerning at arbeiderklassen i det kapitalistiske samfunn ikke har noe fedreland, fordi den som en utbyttet og undertrykt klasse er utelukket fra å bestemme over nasjonens skjebne. Den tredje setning derimot henviser nettopp til arbeidernes nasjonale oppgave: idet de erobrer den politiske makt, konstituerer de seg som nasjon. Nasjonen blir da virkelig «fedre land for det arbeidende folk». Arbeiderklassens stilling til nasjonen blir da en helt annen.»

705

710

Jeg tror Oelssner har rett i sin utlegging av Marx og Engels.

«Det er ingen vanlig politikk kampen står om i Norge i dag,» sier Furubotn.

715

Det må således være uvanlig politikk det dreier seg om. Hva er det vi har for oss? De amerikanske imperialisters forsøk på å gjøre vårt land til en koloni. Men er det ikke imperialismens vesen å undertrykke og utbytte svake folk? Hva er det uvanlige, her? Furubotn skriver videre: «Det dreier seg heller ikke om smålige partistridigheter.» Også proletariatets parti strider - det har stridigheter med de andre partier, fordi det kommunistiske parti representerer den undertrykte klasses interesser, men det gjør naturligvis ikke de andre partier - og disse stridigheter er slett ikke «smålige»! Det kommunistiske parti vil føre sin strid fram til seier, til sosialismens seier. Skal vi ofre denne strid til fordel for et angivelig høyere, edlere mål? Nei, kamerater, og atter en gang nei!

720

725

Ole Haug bringer i en artikkel «De skyldige», inntatt i «Vår Vei» nr. 7, et sitat fra rederorganet «Norsk Handels og Sjøfartstidende» nr. 300 for 23. september 1933. Det illustrerer treffende det som må bli resultatet av Furubotns feiltakelse. Det heter her:

«Det som det gjelder er å få samfunnsansvaret og solidariteten mellom alle klasser og alle individer satt i stedet for partiinteressene og klassekravene. Det må spørres mindre om hvem som regjerer enn etter hvordan det regjeres. Og her
735 kan parlamentarismen med fordel låne et par idéer fra fascismen og nazismen...
»

Det er vanskelig for meg å oppdage noen forskjell på «Norges Handels- og Sjøfartstidende»s og Peder Furubotns stillingtaken i det nasjonale spørsmål.
740

Og det er han, Furubotn og hans annet sentrum, som har sendt emissærer rundt hele landet for å bakvaske den gamle sentralkomite, rakke ned på «Friheten» og framstille de kamerater som sto på en utpost i Stortinget som forrædere, bedragere, reformister, uforbederlige opportunisten osv.
745

Det fullbrakte endog det at de kunne reise en hysterisk storm mot kamerat Løvlien, da han i et intervju i «Friheten» framholdt et aksiom i marxismen-leninismen, Lenins og Stalins lære om at vi er for samarbeid mellom alle folk og nasjoner på like grunnlag.
750

Hvordan kan dette være mulig, kamerater? Hvordan kan det være mulig at et slikt partifiendtlig sentrum kan ha delvis hell med seg i å bryte med partiet, lamme dets slagkraft utad, drive ærlige partikamerater i tvil, så passivitet, noe som helt naturlig har gitt seg utslag i valgkampen og den negative side ved
755 valgresultatet? For etter at man først har stemplet oss i Stortingsgruppa som de verste forbrytere mot partiet, som landsforrædere, slik det var tilfelle på partiets landsstyremøte, går de samme partikamerater ved nominasjonen inn for overalt å stille oss som nr. 1 på valglisten. De sier altså: la oss igjen sette landsforræderne, partiforbryterne, opportunistene inn i landets nasjonalforsamling som
760 proletariatets representanter! - For en bunnløs falskhet, for et avskyelig hykleri!

Jeg spurte hvorfor slikt delvis kunne lykkes. Fordi det annet sentrum bevisst har utnyttet partimedlemmenes svake teoretiske innsikt, fordi det er et faktum at vårt ideologiske nivå ikke holder mål. De har maskert seg som dem der ville
765 komme partimedlemmene til hjelp med teoretisk skolering, de sa de ville hjelpe dem med å høyne det ideologiske nivå. I virkeligheten har de skapt ideologisk graut, kaos, avvepnet partiet. Er det da ikke klart at vår fornemste oppgave må være å heve vårt ideologiske nivå, bevepne oss med den virkelige marxisme-

770 leninisme, slik det står i sentralstyrets opprop mandag?

Er det da ikke videre klart at oppgaven må være fullstendig å likvidere det annet sentrum og dets fraksjonelle avleggere såvel innenfor det sentrale apparat som i organisasjonene?

775

Og partiet kommer til å løse denne oppgaven. Valgkampen og vår daglige virksomhet ellers har vist at vårt parti er et sunt parti, at vi har tusener og atter tusener av partikamerater som er beredt til å slåss for proletariatets hellige sak. Først under valgkampen har mange av dem fått høre sannheten slik det står i
780 sentralstyrets opprop. Og sannheten vil seire. Vi skal nå organisere denne seier, kamerater.

Hvilke hovedoppgaver er det så vi står overfor? De finnes oppregnet i sentralstyrets opprop mandag. Jeg tillater meg å sitere hele oppropet:

785

«Sentralstyret for Norges kommunistiske parti vil rette en takk til alle partiets agitatorer, organisatorer, listebærere og de tusener av partikamerater som gjennom sin innsats har gjort det mulig å fylke over 100 000 av våre landsmenn om kommunismens fane ved dette stortingsvalg.

790

Sentralstyret vil også rette en varm takk til de fagforeninger, bedriftsklubber, sympatiserende og partikamerater som gjennom økonomisk støtte til partiet har gjort det mulig for oss å bringe sannheten fram til tusener og atter tusener av vårt lands innbyggere.

795

Velgere som har stemt kommunistisk! Sammen med det kommunistiske partis medlemmer danner dere garantien for at det ikke vil lykkes krigshisserne og reaksjonen å føre vårt land og folk ut i katastrofen!

800

Kommunister! Klassefienden har riktignok tilføyd vår parti et hardt slag ved dette stortingsvalg. Men de 100 000 velgere som sluttet opp om oss, viser at det ikke lyktes klassefienden, storborgerskapet og de høyresosialdemokratiske ledere, å isolere arbeiderklassens parti og tilføye det det tilsiktede nederlag ved valget. Hver 17. velger i hele landet har stemt kommunistisk! Oslokommunister,
805 husk hver 12. velger i hovedstaden har sluttet opp om kommunismen, om freden, den nasjonale uavhengighet og demokratiets sak!

Partikamerater! Nå gjelder det å ta nye tak for vår presse. Nå gjelder det å bygge
810 ut partiets organisasjoner. Kurs mot bedriftene! Hver bedrift, hver arbeidsplass
en festning for kommunismen! I hver bygd og hvert fiskevær en kommunistisk
organisasjon! Bygg ut forbindelsen med de hundretusener arbeidere,
småbønder, fiskere og fredselskende mennesker som har stemt med de andre
partier!

815 Stålsett dere med marxismen-leninismens lære, så partiet blir i stand til å fylle sin
ledende rolle i de kamper vi går i møte!

Sympatiserende! Ta skrittet helt ut! Finn deres plass i det kommunistiske partis
820 rekke som aktive medlemmer. Er der ikke noen kommunistisk organisasjon på
deres bosted eller arbeidsplass, ta da selv initiativet til å stifte et kommunistlag.

Heis den høyere, Lenins og Stalins fane! Under den skal vi seire!»

825 Men for at dette ikke skal bli tomme fraser, er det nødvendig at partiet foretar
seg noe.

Kan vi bygge ut forbindelsen med de arbeidende masser som har stemt med de
andre partier? Naturligvis. Det er jo nettopp disse tusener partiet må henvende
830 seg til i sin daglige virksomhet. Det er jo nettopp dem som vi skal lede til kamp
mot A-paktpolitikken, mot Marshallpolitikken, mot devalueringens følger for
levestandarden, for landets uavhengighet, for freden. Vi treffer dem på
arbeidsplassene, i bedriftene, i fiskeværene, i skogene, på landsbygda. Vi treffer
dem i arbeidernes fagforeninger og bedriftsklubber. Vi treffer dem i
835 småbrukernes og fiskernes organisasjoner. Vi treffer dem på universitetene,
høgskolene og skolene. Vi treffer dem i lærernes, ingeniørenes, de intellektuelles
organisasjoner. Og vi treffer dem som husmødre. Noen treffer vi også som
soldater og offiserer, andre som politimenn osv.

840 Det er klart at vi derfor må styrke vårt arbeid nettopp der hvor vi treffer dem.
Og ikke bare vårt agitasjons- og propagandaarbeid, men vårt arbeid for deres
interesser, små som store. Vi må derfor også befeste oss organisatorisk blant
dem, slik det vises til i partiets opprop.

845 Men først og fremst må vi sette kursen mot bedriftene, arbeidsplassene. Der
treffer vi kjernen av arbeiderklassen, industriproletariatet. Kan vi gjøre det?

Naturligvis. Vi må overvinne den betenkelighet, ja motstand det ennå er i vårt parti mot en radikal kursendring henimot bedriftene. Denne motstand skyldes
850 til dels manglende forståelse av de oppgaver en partiorganisasjon har i bedriften. Ofte tror kameratene at det skal være en slags kommunistisk særbedriftsklubb eller en kommunistisk bedriftsklubbfraksjon, eller noe liknende. Karakteristisk er at kameratene på Herøya kaller sin partiorganisasjon som de har forsøkt å bygge opp - faglig utvalg. Men en partiorganisasjon på en bedrift er en
855 grunnorganisasjon som det kommunistiske parti er bygget opp på. Den skal derfor beskjefte seg med alle politiske spørsmål, såvel innen- som utenrikspolitiske. Og den skal bringe partiets politikk fram til kjernen av arbeiderklassen. Ja, denne organisasjon skal bli den politiske leder for arbeiderne på vedkommende bedrift.

860 Hvorfor skulle det ikke være mulig her i Oslo, her hvor hver 12. velger har stemt kommunistisk, i den aller nærmeste framtid å få noen virkelig arbeidende slike grunnorganisasjoner, hvis erfaringer partiet kunne formidle til hele landets kommunister?

865 Det forutsetter naturligvis at det blir gjort absolutt slutt på den «teori» det annet sentrums tilhengere i sin tid forsøkte å spre i partiet, at grunnorganisasjonene på bedriftene skulle erstattes av «kontakter» - enkeltmenn - da det var lettere å operere med slike! Det var deres eiendommelige
870 organisatoriske slutning av Herøya-konflikten.

Det forutsetter naturligvis også et riktig organisasjonsarbeid fra partiledelsens side, mer arbeid enn filosofering om organisasjonspolitikken.

875 Det forutsetter naturligvis at der i spissen for dette arbeid ikke sitter folk som ikke har den fjerneste anelse om en bedrift, og som tilbringer det meste av dagen bak låste kontordører. Er du ikke enig, organisasjonssekretær og kontorsjef Laila Røhne?

880 Et slikt bevisst arbeid fra partiledelsens side vil også skaffe fram av partiets skjulte krefter de kadrer som er nødvendige for det proletariske parti, nemlig kadrer hentet fra bedriftsarbeiderne. Nå vet dere kadrene hyppig rekrutteres fra andre befolkningslag. Men slike folk har lett for å komme i panikk. De har ikke det klasseinstinkt som bedriftsarbeiderne.

885

Husker du, Ingeborg Bakken, det halmstrå den druknende skulle gripe til? Hva var det for et halmstrå, kamerater? Og hvem var det som holdt på å drukne? - Den druknende var den norske arbeiderklasse, det norske folk. Og halmstrået -
890 halmstrået, kamerater, - halmstrået var en militær støttepakt med Sovjetunionen! En militær støttepakt med den mektige sosialistiske Sovjetunionen og sovjetfolkets uovervinnelige armé ble sammenliknet med et halmstrå, som det angivelig druknende norske folk måtte gripe til! Og slik laget hun og de andre medarbeidere ved det annet sentrum atskillige vanskeligheter
895 for partiet foran og etter 1. mai 1948!

Hun og de såkalte politiske medarbeidere i det sentrale apparat rottet seg sammen til en fraksjon og ville tvinge sentralstyret til å stille opp som parole for 1. mai 1948: «militær støttepakt med Sovjetunionen». Som dere husker,
900 kamerater, hadde utenriksminister Lange like før fortalt Stortinget og senere offentligheten gjennom en tale i Militære Samfunn en røverhistorie om at Norge av Sovjetunionen ville bli tilbudt en slikt pakt. Han fortalte at Norge ville bli utsatt for et visst press i den anledning og at det sogar het seg at Norge ville bli okkupert. Da var det de «politiske» medarbeidere rottet seg sammen i en
905 fraksjon og ville tvinge sentralstyret til å lage et slags «bevis» på Langes røverhistorie. Foran 1. mai ankret en del av den amerikanske Middelhavslåte opp på Bergen red, og den kommanderende admiral meldte at dette ikke var noe vanlig høflighetsbesøk, men en demonstrasjon av at USA ville komme Norge til hjelp, hvis det ble overfalt.

910 Har vi ikke her med småborgerlige hysterikere å gjøre, kamerater, hysterikere forkledt som «yrkesrevolusjonære», som «politiske» medarbeidere? Hvis det da ikke er enda verre.

915 Nei, la oss erstatte slike folk med sunne arbeiderelementer, kamerater.

For å utbygge forbindelsen med jordbrukets og skogbrukets arbeidende folk er det framfor alt nødvendig å gjøre slutt på den kakse- eller kulak-mentalitet som har vært forsøkt fusket inn i vårt arbeid blant bøndene. Det forutsetter at
920 partiets ledelse av arbeidet på dette område blir en annen enn den vi har i dag. Kan vi foreta denne endring? Naturligvis. Vi har sunne folk nok fra jordens og skogens arbeidende folk som kan løse denne oppgave. De må få slippe til.

Kan vi styrke vårt arbeid blant de intellektuelle? Vi ikke bare kan, men vi må.

Også til det har vi folk nok. Nå er de i stor utstrekning blitt holdt utenfor. De beskjednere, men mer betydningsfulle intellektuelle må partiet hente fram. De vil - foruten å kunne løse slike oppgaver som å møte i Studentersamfunnet (som Berg ikke kunne), foruten å møte i en hvilken som helst forsamling av

930 intellektuelle for å legge fram det kommunistiske partis syn på den politiske situasjon og de intellektuelles oppgaver i forbindelse med den, dvs. arbeide så å si blant sine egne under partiets ledelse og kontroll - også kunne yte partiet verdifull hjelp med å forbedre vår presse. Ved siden av at arbeidere, småbrukere og fiskere må bli med som skribenter i vår presse, må vi nytte de beste blant de

935 intellektuelle til en allsidig utforming av vårt hovedorgan - og naturligvis også de andre avisene våre.

Kan de sympatiserende ta skrittet helt ut? Ja, hvis vi bringer dem til det. Naturligvis ikke alle på en gang. Men det er fullt ut mulig å få mange til å gjøre

940 det nå straks. Derfor må partiet sette i gang en vervekampanje i forbindelse med bokbyttet.

Kan vi gi våre kadre et bedre teoretisk grunnlag for deres praktiske virksomhet? Naturligvis. Men det forutsetter at ledelsen av kaderarbeidet og det teoretiske

945 skolingsarbeidet blir tatt ut av hendene på det annet sentrum. Det samme gjelder partiets sentrale tidsskrift og forlag. I denne forbindelse vil jeg peke på nødvendigheten av å la studiet av sosialismens resultater i Sovjetunionen og studiet av den sosialistiske oppbygging i folkedemokratiene få en bred plass i vårt opplysningsarbeide. Her virkeliggjøres jo vår teori og bevisene for dens

950 riktighet leveres av selve virkeligheten.

I disse dager har partiet fått tilsendt det stenografiske referat av Rajk-prosessen. Etter alt som er sagt ovenfor skulle det være unødvendig å peke på at partikameratene grundig blir satt inn i den.

955

Den fare som muligens vil oppstå innen vårt parti for at partiet atter en gang skal bli en slags fagopposisjon og bare befatte seg med lønsspørsmål og tariffanliggender (vi har for øvrig hittil alt for lite beskjeftiget oss med det), nå når vi er blitt uten representasjon i Stortinget, kan vi unngå allerede av den

960 grunn at vi er oppmerksom på faren. Vi kan ikke nå legge fram det kommunistiske partis syn på så å si alle politiske spørsmål gjennom våre representanters taler i Stortinget. Det borgerlige demokratis valgordning har sørget for det. Vi må derfor søke fram til andre metoder. Men det forutsetter at

965 partiets formann, kamerat Løvlien, får en enhetlig sentralkomité bak seg, en sentralkomité som kan arbeide og som ikke forvandles til en ufruktbar diskusjonsklubb.

Kan vi få en slik sentralkomite? Naturligvis. Men det forutsetter at det
970 nåværende flertall i sentralstyret opphører å være et slikt flertall. Partiet vil være i stand til også å løse denne oppgave. Og i og med at vi løser den, løser vi også de tilsvarende oppgaver når det gjelder hele det sentrale apparat, når det gjelder distriktene og de enkelte organisasjoners ledelse.

975 Det annet sentrum må derfor fullstendig likvideres. Det er nå hovedbetingelsen for at vårt parti skal kunne løse sine oppgaver. Og partiets medlemmer vil også vite å fylle denne hovedbetingelse.

De norske kommunister vil kjenne sin plikt overfor sin klasse, sitt folk og den
980 internasjonale kommunistiske bevegelse.

Heis den høyere, Lenins og Stalins fane!

Under den skal vi seire!

Til verket, kamerater!

985

Kilde

Valgets lærdommer og kommunistenes oppgaver. Et oppgjør med det partifiendtlige sentrum. Oslo 1949.

Emner

Innlegg, Kommunisme

990

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/valgets-laerdommer-og-kommunistenes-oppgaver>

995

1000